

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา A Development of Professional Learning Community Model for The Primary School Teachers

ปองทิพย์ เทพอารีย์*

Pongtip Theparee

มารุต พัฒนาผล**

Marut Patphol

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์และครูกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 คน จากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองในปี 2556 ภาคเรียนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการสอน แบบประเมินตนเอง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมการเรียนรู้ การคิด แบบปฏิบัติที่ดี และการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ/ ชุมชนแห่งการเรียนรู้/ ครูประถมศึกษา

* นิสิตปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purposes of the research study were to develop professional learning community model for the primary school teachers and study the effectiveness of using professional learning community model for the primary school teachers. The research procedures consisted of four steps. The samples in this study were 12 teachers who teach mathematic and science from Wattana Academy. They were selected by purposive sampling. The duration of invention was in the second semester in 2013. Research instruments were questionnaires, observation form and self-evaluation form. Data analysis was done by mean, standard deviation, dependent t-test and content analysis.

The results of the researcher found that that professional learning community model consist of 4 elements, which is learning culture, thinking method, best practice, and continuous teacher professional development. The effectiveness of professional learning community model influence on the mean score of the teacher competencies and the students skill and there was significantly difference in test score of Mathematics and Science before and after the implementation of activities at .05 level.

Keywords: Professional Learning Community Model/ Learning Community/ Primary Teacher

บทนำ

ประเทศไทยมีการจัดการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่จะให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และปัญญา (Wisdom and Learning Society) โดยพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน นำสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของระบบการศึกษาไทย ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งประเทศ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทยให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับประเทศอื่นได้ การปฏิรูปการศึกษาไทยในรอบแรกได้กำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งไม่ประสบ

ความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้โดยประสบปัญหาในภาคการปฏิบัติ เนื่องจาก “ครู” ขาดความรู้ความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ นอกจากนี้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งที่เป็นเอกสารหรือสื่อต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงาน จึงทำให้ต้องมีการปฏิรูปการศึกษารอบสอง โดยปรับระบบการศึกษาใหม่เกือบทั้งหมด (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐฉา สุวรรณทิพย์, 2552: 7)

การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) พยายามที่จะแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพครู เพื่อให้ครูมีสมรรถนะเพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญของการศึกษา และมีส่วนในการพัฒนาสังคม ครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ให้ความรู้และพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน ให้สามารถสื่อสาร ความคิด แก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย รักชาติ (วิจารณ์ พานิช, 2555: 134-135) การพัฒนาครูจึงเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทั้งสมรรถนะ เชิงวิชาชีพครู และพัฒนาผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน การสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคม ได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อมโดยการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจากความร่วมมือในการทำงาน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู (Darling-Hammond, 1999: online)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู (Teacher Professional Learning Community) เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ ความสนใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ ในเรื่องนั้นๆ ร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่างๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิม ที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว มาเป็นการทำงานร่วมกัน เป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทาง วิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคมแห่งความรู้ ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและ สรรสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพครู เป็นชุมชนที่ทำให้เกิดการปรับปรุง ทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ กระตุ้นการปฏิบัติงาน ของครูและกลุ่มครู พัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็น ระบบ (Systematic Training) เป็นการพัฒนาตนเอง (Self Development) เป็นการพัฒนาองค์กรแห่ง การเรียนรู้ (Learning Organization) จนในที่สุด กลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคนอื่นๆ, 2545: 13)

จากการศึกษาการพัฒนาวิชาชีพครูและปัจจัย การพัฒนาครูในปัจจุบัน พบว่าครูได้รับการพัฒนา ค่อนข้างมาก แต่ขาดการติดตามและประเมินผล การนำความรู้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ครู และการฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของครู ที่เข้ารับการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการ ศึกษา, 2553: 31-32) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อ พัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูโดย เฉพาะครูประถมศึกษา เนื่องจากการศึกษาระดับ ประถมศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนที่จะก้าว ไปสู่การศึกษาระดับสูงทั้งระดับมัธยมศึกษา ระดับ อาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และอื่นๆ ต่อไป โดย รูปแบบนี้กล่าวถึงความสอดคล้องกับสภาพปัญหาการ ปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยด้านการพัฒนาครู และความต้องการของครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบ (Research and Development: R & D) เพื่อพัฒนา สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู และทักษะการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์และ สอบถามความต้องการ ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

1.2 ครูระดับประถมศึกษา 6 คน เป็นครูในกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

1.3 นักเรียนระดับประถมศึกษา 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 6 คน และกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 คน รวมเป็น 12 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 9 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. เครื่องมือประเมินประสิทธิผลรูปแบบผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งมี 3 ฉบับ ได้แก่

2.1 แบบประเมินสมรรถนะครู 4 สมรรถนะจากกรอบแนวคิดของ McClelland และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มาประยุกต์ โดยแบ่งเป็นสมรรถนะ

หลัก 2 สมรรถนะ ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมการสอน ของ ทวีป อภิสิทธิ์ (2553: 56)

2.3 แบบประเมินทักษะของผู้เรียน 3 ทักษะ ได้นำมาจากทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ รวมทั้งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา เกี่ยวกับความต้องการของครู ผู้บริหารและผู้เรียนในด้านปัจจัยและวิธีการ รวมทั้งคุณลักษณะ ในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ช่วงเดือนกรกฎาคม 2556

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเชิงวิชาชีพครู จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2557

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโดยใช้แบบประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู และแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1) ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกี่ยวกับความต้องการปัจจัยวิธีการในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

2) ผลการตรวจสอบ ความเหมาะสม ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 9 คน โดยการสนทนากลุ่ม

3) ผลการประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู 4 สมรรถนะ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

4) ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 3 ทักษะ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

5) ผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง กลุ่มครูที่รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ให้คุณค่ากับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ครูประถมศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

3. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Model of Professional Learning Community) หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ครูประถมศึกษา

ที่มาร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เสวนาสะท้อนคิด ให้สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพ และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะสารสนเทศ และทักษะชีวิต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Collaboration Learning Culture) หมายถึง แนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่ต่อเนื่องมา ช่วยปรับแต่งพฤติกรรมครู

3.2 การคิด หมายถึง กระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นภายในตัวครู มีขั้นตอนการคิดแบบต่าง ๆ ทำหน้าที่สะท้อนบุคลิกภาพของครู สังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก จากการแสดงความคิดเห็น และการเสวนาสะท้อนคิด

3.3 แบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) หมายถึง วิธีการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู ที่มีรูปแบบวิธีการที่ชัดเจน เป็นแนวปฏิบัติที่ดีอย่างเห็นได้ชัด มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการจัดการเรียนการสอนเป็นเลิศ ได้รับการยอมรับจากครูผู้ร่วมงาน

3.4 การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หมายถึง วิธีการที่ครูรักษาความรู้และทักษะของตนเองไว้ ในเชิงวิชาชีพ ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

4. สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู หมายถึง คุณลักษณะ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความชำนาญในการใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่มีอยู่อย่างเชี่ยวชาญของครู ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 2 สมรรถนะ และสมรรถนะประจำสายงาน 2 สมรรถนะ ดังนี้

4.1 การพัฒนาตนเอง หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เลือกวิธีพัฒนาตนเอง การศึกษา ค้นคว้า

แสวงหาโอกาส พัฒนาความรู้ ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและวิชาชีพ

4.2 การทำงานเป็นทีม หมายถึง การให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมาย

4.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการสร้างการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.4 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

5. ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ความชำนาญ หรือความสามารถในการเรียนรู้ประกอบด้วย

5.1 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา

5.2 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเข้าถึงจัดการ บุคลากร ประเมิน และสร้างสรรค์ ข้อมูลที่ได้รับ เลือกใช้วิเคราะห์ ประเมินและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จัดระบบเชื่อมโยงเครือข่าย และสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน มีทักษะในการปรับตัว ยืดหยุ่น

6. ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประเมินจาก

6.1 สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู 4 สมรรถนะ

- การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีค่าคะแนนการพัฒนาดตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก (ระดับคะแนน 3.50) ขึ้นไป

6.2 ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 3 ทักษะ และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

- ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีค่าคะแนนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก (ระดับคะแนน 3.50) ขึ้นไป

- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

แนวคิดทฤษฎี

1. ทฤษฎีวิสัยแห่งการเรียนรู้ของซิงเก้;
2. แนวคิดการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมาร์ควาร์ท
3. แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูสกลุคส์และบริค และคนอื่นๆ
4. แนวคิดสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา ของดาร์ลิง-แฮมมอนต์
5. งานวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพของปริญญามีสุขและสิริ พิศุทธิสินธพ

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ประถมศึกษา

- การเรียนรู้เป็นทีม
- ความร่วมมือ
- การเพิ่มอำนาจ
- การเรียนรู้ของครู
- การแบ่งปันความรู้
- ศักยภาพขององค์กร

การวัด

- การวัดด้วยวิธีคิด
- สัมภาษณ์เชิงคุณภาพ
- สัมภาษณ์เชิงปริมาณ
- สัมภาษณ์เชิงลึก

การประเมิน

- การวัดด้วยวิธีคิด
- สัมภาษณ์เชิงคุณภาพ
- สัมภาษณ์เชิงปริมาณ
- สัมภาษณ์เชิงลึก

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ
- การพัฒนาระบบ

แผนภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งผลบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา โดยการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีวินัยแห่งการเรียนรู้ของเซ็งเก้ แนวคิดการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ มาร์ควาร์ท แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูส หลุยส์ และบริคส์และคนอื่นๆ แนวคิดสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาของดาร์ลิง-แฮมมอนด์ รวมทั้งงานวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพของปริญญามีสุข และสิวรี พิศุทธิ์สินธพ ผลการวิจัยพบว่า

1.1 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การคิดองค์ประกอบที่ 3 แบบปฏิบัติที่ดี องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

1.2 แต่ละองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีกิจกรรมและเทคนิควิธี ที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการบรรยาย การตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่มและรายบุคคล การทดสอบ การแสดงบทบาทสมมติ และการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งเน้นให้ครูทุกคนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

1.3 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี 5 ชั้น คือ 1) ชั้นเตรียมการ ประกอบด้วย ประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู ใน 4 สมรรถนะ ก่อนการเข้าสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ วิเคราะห์ความต้องการของครู ปฐมนิเทศ ชี้แจงการจัดตั้งกลุ่มร่วมกัน 2) ชั้นวางแผน มีการวางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ 3) ชั้นดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) ชั้นประเมินผล และ 5) ชั้นสะท้อนผล

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

2.1 ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประเมินจาก สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู 4 สมรรถนะ พบว่า

- การพัฒนาตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีค่าคะแนนการพัฒนาตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก

- การทำงานเป็นทีม หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีค่าคะแนนการทำงานเป็นทีมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา จากระดับมากเพิ่มไปอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประเมินจากทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า

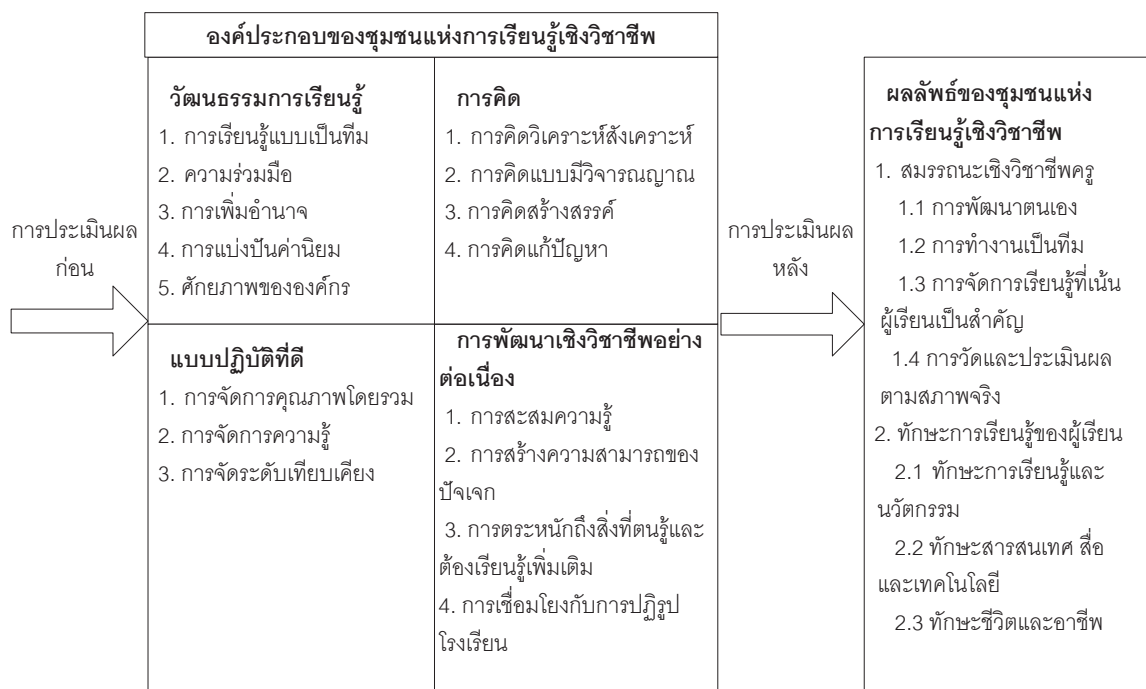

- ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษามีค่าคะแนนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา จากระดับปานกลาง เพิ่มไปอยู่ในระดับมาก

- ทักษะชีวิตและอาชีพ หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษามีค่าคะแนนทักษะชีวิตและ

อาชีพ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก

- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แผนภาพที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ครูต้องเรียนรู้วิสัยทัศน์ ค่านิยม และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ โดยครูร่วมกันเรียนรู้ (Collaboration Learning) มีการเสริมพลังอำนาจ สร้างพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ สร้างโอกาสในการเรียนรู้ พร้อมกับนำวัฒนธรรมของโรงเรียนบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรม ค่านิยม คุณค่าของตนเองที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการวางรูปแบบพฤติกรรมและการรับรู้ เพื่อประยุกต์กับการจัดการเรียนการสอน ไปสู่เป้าหมายร่วมกันของโรงเรียน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน (มาร์ควาร์ท, 2553: 56)

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การคิด เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ระหว่างครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่ม ครูต้องมีทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา (บรรจง อมรชีวิน, 2554: 107) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครุส หลุยส์ และบรีค. (Kruse Louis & Bryk, 1995); มาร์ควาร์ท. (Marquardt, 1996); เซ็งเก้. (Senge, 2000); รือเอล และฟุลตัน. (Riel & Fulton, 2001); ลิวีร์ พิคุทธิสินธพ (2553). ทั้งนี้เนื่องจากการคิดขั้นสูงเป็นความสามารถในการให้เหตุผล วิเคราะห์ข้อขัดแย้ง คิดทดสอบข้อสมมติฐาน คิดหาวิธีในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ใช้ความน่าจะเป็น ในการตัดสินใจแก้ปัญหา มีการเสวนาสะท้อนคิดขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อ

แก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้ดีขึ้น เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ทั้งครูและนักเรียนเกิดการร่วมกันสร้างความรู้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สูงขึ้น

1.3 องค์ประกอบที่ 3 แบบปฏิบัติที่ดี เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนรู้ร่วมกันของครูในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปสู่ผลลัพธ์คือผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น และตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ก้าวสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพของโรงเรียน ในการพัฒนาผู้เรียน ด้านการแบ่งปันแนวปฏิบัติส่วนบุคคลภายในกลุ่มครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครุส หลุยส์ และบรีค. (Kruse Louis & Bryk, 1995); ดาร์ลิง-แฮมมอนด์ (Darling-Hammond, 1996); ริชาร์ด ดูโฟร์ (Richard DuFour, 2004) และ ปริญา มีสุข (2552) ที่มุ่งการแบ่งปันแนวปฏิบัติส่วนบุคคลในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นแบบอย่างกับครูอื่นๆ และเน้นที่ผลลัพธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นโครงสร้างการเรียนรู้ในการที่ครูรักษาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพของตนเองไว้ เป็นทั้งเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเป็นบันไดอาชีพ (Career Path) ในการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดใหม่ๆ ทางการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ทำให้การเรียนรู้มีคุณภาพอยู่เสมอ (Teacher-Learning-Communities, 2013: Online) สอดคล้องกับงานวิจัยของ, ดาร์ลิง-แฮมมอนด์ (Darling-

Hammond, 1996); ชาฟฟีโร และเลไวน์ (Shapiro & Levine, 1999); มาร์ควาร์ดท์, (Marquardt, 1996); เซ็งเก้ (Sengé, 2000); ไรเอล และฟุลตัน, (Riel & Fulton, 2001); และปริญญา มีสุข, (2552) ในด้านการสะสมความรู้ การสร้างความสามารถของบุคคลให้มีความรอบรู้ และมีความตระหนักในสิ่งที่ตนรู้ รวมทั้งส่วนที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม มีผลเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

2.1 สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนแห่งการเรียนรู้มีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาวิชาชีพของบุคคล โดยอาศัยความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมเป็นสำคัญ (Richard DuFour & Rebecca DuFour, 2012: 4) นอกจากนี้ยังเพิ่มสมรรถนะประจำสายงาน 2 สมรรถนะ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะประจำสายงานเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครู ครูจะต้องสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ โดยสามารถจัดการเรียนรู้ ในสาขาวิชาเฉพาะ สามารถพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลที่เกิดแก่ผู้เรียน และสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ตามความเป็นจริง (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2554: 207).

2.2 ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ใน 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และ

ทักษะชีวิตและอาชีพ เนื่องจากทักษะทั้ง 3 เป็นทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะเหล่านี้เน้นความคิดระดับสูง และความร่วมมือ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการที่ครูมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพเพิ่มขึ้น มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มครู และทำให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้มีการยกระดับทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นตามมา (วิจารณ์ พานิช, 2555: 186)

ทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด การเรียนรู้จะต้องเกิดขึ้นในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ทำให้ครูได้มีส่วนร่วมและอุทิศตนในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูเป็นแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาตนเอง อุทิศตนในการทำงาน และทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม

3. โรงเรียนควรจัดบรรยากาศ ทรัพยากรงบประมาณที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสนับสนุนและกระตุ้นให้ครูมีการเรียนรู้ร่วมกัน ในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนเอกชน จึงควรมีการศึกษาในโรงเรียนอื่นๆ ที่เป็นโรงเรียนของรัฐ และเปรียบเทียบผลการวิจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ในโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนของรัฐบาล

2. การศึกษารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มครูระดับประถมศึกษา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มครูระดับต่างๆ เพิ่มขึ้น

3. ควรมีการศึกษาต่อเนื่องในเรื่องเดียวกันนี้ต่อไปอีก เพื่อให้เห็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทวีป อภิลิทธิ. (2553). **การสร้างสมรรถภาพวิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง อมรชีวิน. (2554). **Thinking School สอนให้คิด**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์. (2552). “ปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครูสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2.” **มติชนรายวัน** 2552, (11 ตุลาคม): 7.
- ปริญญญา มีสุข. (2552). **ผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2557. จาก <http://www.stou.ac.th/qa/knowledge%20center/กฎกระทรวง/พระราชบัญญัติ.pdf>.
- มาร์ควอดด์, ไมเคิล เจ. (2553). **การพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้**. แปลโดย บดินทร์ วิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- วิจารย์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิลโลว์ ตั้งจิตสมคิด. (2554). **ความเป็นครู**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2553). **รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ; และคนอื่นๆ. (2545). **รายงานการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.

- Darling-Hammond Linda. (1999). **Teacher quality and student achievement : A review of state policy evidence**. Retrieved February 9, 2013, from <http://www.politicalscience.uncc.edu/godwink/PPOL8687/WK11March%2029%20Teachers/DarlingHammond%20Review%20essay%20on%20teacher%20quality%20and%20outcomes.pdf>.
- Darling-Hammond. (1996). "What matters most : A competent teacher for every child." **Phi Delta Kappan**, 78(3). 198-200.
- Easton, Lois Brown. (2011). **Professional Learning Communities By Design: Putting the Learning Back Into PLCs**. CA: Corwin
- Kruse, S.D. ; Louis, K.S. ; & Bryk, A. (1995). An emerging framework for analyzing school-based professional community. In **Professionalism and Community : Perspectives on Reforming Urban Schools**. K. S. Louis ; & S.D.Kruse (Eds.). pp. 23-42. C.A.: Corwin Press.
- Marquardt, M. J. (1996). **Building the learning organization : A systems approach to quantum improvement and global success**. U.S.A.: McGraw-Hill.
- Richard DuFour; & Rebecca DuFour. (2012). **The School Leader's Guide to Professional Learning Communities at Work**. U.S.A.: Solution Tree.
- Richard DuFour. (2004). "Schools as learning communities." **Educational Leadership**. 61(8): 6-11.
- Riel, M. ; & Fulton, K. (2001). The role of technology in supporting learning communities. **Phi Delta Kappan**. 82(7): 518-523.
- Sengé, P. (1990). **The fifth discipline: The art and practice of the learning organization**. London: Century Press.
- Senge, P. et al. (2000). **Schools That Learn. A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education**. New York: Doubleday/Currency.
- Shapiro, N.S. ; & Levine, J.J. (1999). **Creating Learning Communities : A Practical Guide to Winning Support, Organization for Change, and Implementing Programs**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Teacher-Learning-Communities. (2013). Retrieved February 9, 2013, from <http://education.stateuniversity.com/pages/2483/Teacher-Learning-Communities.html>.